

Лариса Прийменко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-7485-2295

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ

Метою нашого дослідження є розкриття теоретичних аспектів розвитку культури здоров'я педагога як компонента професійної діяльності.

У роботі розкрито сутність і багатофункціональна специфіка феномену «культура здоров'я педагогів». Визначено організаційно-педагогічні умови, які цілеспрямовано забезпечують вплив на ціннісно-мотиваційний, когнітивно-компетентнісний і дієво-практичний компоненти культури здоров'я як складової частини професійної культури педагога. Доведено, що в професійній діяльності культура здоров'я педагога виступає як одна з ознак його готовності до діяльності зі збереження і зміцнення здоров'я учнів. Формування культури здоров'я педагогів необхідно здійснювати на всіх етапах професійної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі шляхом впливу на когнітивно-інтелектуальну, ціннісно-мотиваційну і дієво-практичну сфери особистості, що становлять цілісність феномена здоров'я (духовно-моральне, психічне, фізичне, соціальне, емоційне, репродуктивне тощо).

Ключові слова: здоровий спосіб життя, культура здоров'я, освітній процес, педагогічні умови, професійна діяльність, професійна підготовка.

Постановка проблеми. Суспільно зумовлена проблема зниження рівня здоров'я населення країни стимулює науковий пошук у напрямі охорони здоров'я, особливо підростаючого покоління В Україні важлива роль у вихованні підростаючого покоління в контексті здорового способу життя традиційно відводиться вчителю. Саме вчитель у контексті загальної культури людини покликаний формувати систему ціннісних орієнтацій, у тому числі, і щодо охорони здоров'я.

У сучасній педагогічній науці здоров'я постає як педагогічна категорія. Вимоги Державного стандарту до рівня підготовки фахівців за спеціальностями педагогічного профілю визначають за необхідну умову психічного, фізичного й соціального благополуччя людини формування ціннісного ставлення педагогів до свого здоров'я та здоров'я своїх вихованців. У низці державних нормативних документів, а також у концепції Ради Європи та Комісії європейського співтовариства «Європейська мережа шкіл зміцнення здоров'я», Європейського регіонального бюро ВОЗ сформульовані сучасні вимоги до зміцнення здоров'я й формування здорового способу життя дітей та молоді у навчальному процесі. Зважаючи на вищезазначене, практикуючий учитель повинен бути охоплений системою професійної освіти відповідної спрямованості.

Аналіз наявної зарубіжної та вітчизняної літератури дає змогу виявити необхідність включення феномену «культура здоров'я» у професійну культуру педагогів на всіх етапах їхньої професійно-педагогічної діяльності. В умовах освітнього процесу розширення обсягу знань із проблем збереження й розвитку здоров'я сприяє підвищенню рівня культури здоров'я фахівців у сфері педагогіки, надихає на здійснення здорового способу життя, розвиває позитивне ставлення вчителя до власного здоров'я та здоров'я своїх вихованців, формує готовність до виховання культури здоров'я учнів.

Разом із тим, слід зазначити, що до теперішнього часу недостатньо розроблений зміст професійної підготовки педагогів до захисту дітей та юнацтва в сфері збереження здоров'я на різних етапах освітнього процесу.

Виходячи з вищезазначеного, **мета** нашого дослідження – «Розвиток культури здоров'я педагога як компонента професійної діяльності».

Завдання дослідження:

- 1) визначити наукову сутність феномену «культура здоров'я педагогів»;
- 2) визначити організаційно-педагогічні умови розвитку культури здоров'я педагогів.

Методи дослідження:

- аналіз валеологічної, педагогічної, психологічної, медичинської і філософської літератури;
- анкетування, тестування та індивідуальні бесіди; експериментальна робота, спрямована на стимулювання мотивації та орієнтації педагогів на здоровий спосіб життя; методики оцінки результатів експерименту;

Аналіз актуальних досліджень. Сучасне розуміння здоров'я не обмежується питаннями гігієни і завданнями гігієнічного виховання та навчання. У наукових працях міждисциплінарний характер категорії «здоров'я» і необхідність виділення різних аспектів здоров'я як цілісної характеристики життєздатності людини: репродуктивний, генетичний, соматичний, лічносний, духовно-моральний, емоційний і інші аспекти. Серед показників здоров'я виділяються не тільки медичні та гігієнічні параметри стану організму і способу життя людини, а й психолого-педагогічні: мотивація здорового способу життя, духовно-моральні цінності як регулятори поведінки людини, позитивне мислення, емоційна стійкість, прагнення до самовдосконалення як здорової особистості тощо. Проблема здоров'я педагога стала актуальною та важливою педагогічною науковою і практичною проблемою [1; 3], яка вимагає подальшого вирішення в умовах реформування вищої освіти.

Поняття «здоровий спосіб життя» включає в себе типові й істотні для певної суспільно-економічної формації форми життя та діяльності людей, які активізують адаптивні можливості організму людини, сприяють

досягненню активного довголіття і повноцінному виконанню людиною соціальних функцій. Низка авторів указує на критерії, які повинні бути загальними для підтримання здорового способу життя. Це гігієнічна обґрунтованість поведінки людини: оптимальна рухова активність; фізіологічно адекватний режим праці; відсутність шкідливих звичок; раціональне та повноцінне харчування; відпочинок, що відновлює сили, корисний як безпосередньо для особистості, так і для сім'ї й суспільства; дозвілля тощо. З педагогічної та психологічної точки зору здоровий спосіб життя має такі характерні риси: творча активність, художньо-естетична активність, спілкування з людьми, пізнавальна і трудова діяльність.

Формування культури здоров'я педагога, націленої на збереження і зміцнення здоров'я учнів як пріоритетне завдання, спирається на теоретико-методологічні основи становлення професійної культури сучасного вчителя в системі його безперервної освіти.

Культурологічний підхід розглядає прилучення людини до культурних цінностей, його культурну ідентифікацію, а головним результатом і показником якості освіти висуває феномен культурного людини, який включає в себе і культуру здоров'я: «культуру руху, культуру харчування і культуру емоцій» [4; 6]. З позицій культурологічного підходу ми визначаємо сутність ведучого для нашого дослідження поняття «культура здоров'я педагога» як якості особистості, компоненту загальної та педагогічної культури вчителя.

У вітчизняній та зарубіжній педагогічній науці накопичений значний теоретичний матеріал, у якому розкривається сутність педагогічної та професійної культури. В аспекті гуманітарної та культурологічної парадигми освіти особливо значною є поява численних досліджень у сфері педагогічної валеології та валеологічної педагогіки, що дозволяють розкрити феномен культури здоров'я (або валеологічної культури) в контексті професійної культури педагога [5; 7] та ін.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на вищезазначених науковців ми розглядаємо культуру здоров'я як інтегративну характеристику особистості і діяльності людини, відпрацьовано синтетичну природу культури, що об'єднує створені людиною матеріальні й духовні цінності як наслідок системи ставлень людини до природи, суспільства, самої себе і свого здоров'я. Культура являє собою результат зв'язку людини зі світом і затвердження в ньому через вироблені цінності. Звичка здоров'язбережувальної поведінки і здорового способу життя передається з покоління в покоління, вже в сім'ї, як традиція народу. Культура здоров'я людини, включаючи і педагога, відпрацьована рівнем сформованості цієї традиції в народі та рівнем загальнокультурного розвитку суспільства.

Розвиток культури людини взагалі пов'язано не тільки з процесом засвоєння вже напрацьованих суспільством культурних цінностей, а й

постійними зусиллями особистості в напрямі саморозвитку, самовдосконалення, самозбереження й самоорганізації. Отже, як частина загальної культури, культура здоров'я формується на когнітивному, мотиваційному і практичному рівнях:

- мотивація і самомотивація ведення здорового способу життя;
- засвоєння знань про правила і норми здоров'язбережувальної поведінки та біо-психосоціальної сутності людини й чинники, які мають вплив на здоров'я (валеологічна грамотність);
- здоровий спосіб життя, здоров'ятворча самореалізація, творча діяльність.

Сучасна вища педагогічна освіта повинна передбачати включення в систему підготовки студентів вищих навчальних закладів і розвиток культури здоров'я як готовності до ведення здорового способу життя, до збереження та зміцнення свого здоров'я, а також здоров'я своїх вихованців.

Культура здоров'я в дослідженнях [7; 9] розглядається як динамічний стереотип поведінки, вироблений на основі особистісних потреб, сприяють здоровому способу життя й визначають дбайливе ставлення до свого здоров'я і оточуючих людей; як особливе позитивне мислення, почуття та дії, спрямовані на збереження всіх компонентів здоров'я людини, її близьких і навколишнього середовища; як стан духовного, фізичного й репродуктивного здоров'я людей; історично обумовлений спосіб життя, рівень розвитку творчих сил людини, що сприяє тривалості його активного життя, єдність здібностей, знань, навичок, ціннісних орієнтацій, що детермінують формування здорового способу життя. Таким чином, поняття культури здоров'я не обмежується інформаційною компетентністю в області здорового способу життя, а і проникає в сферу діяльності та потреб людини, у її мотивацію життєдіяльності.

Культура як соціальний феномен у своєму розвитку нерозривно пов'язана з педагогічною теорією і практикою, зверненою до людини, з її творчою діяльністю. У педагогічних ідеях ХХ століття в Україні були яскраво виражені думки про необхідність збереження здоров'я учнів шкіл, вивчення ними власного організму, формування вчителями здорового способу життя дітей, розвитку їх фізичної культури (В. Бехтерев, І. Вентцель, П. Каптерев, П. Лесгафт та ін.). Розвиток фізичної культури учнів у поєднанні з їх духовним становленням та інтелектуальним розвитком лежить в основі цілісного розвитку зростаючої людини, що пронизує сучасні педагогічні праці й найбільш повно відбивається в акмеологічній концепції освіти. Відповідно до цієї концепції, культура здоров'я та здорова особистість розглядаються як критерії якості сучасної освіти. Акмеологічний підхід є однією з теоретико-методологічних основ нашого дослідження. Акмеологія віддає пріоритет духовним цінностям і розглядає

духовно-моральне здоров'я як провідний компонент у цілісній структурі здоров'я, усвідомлення здоров'я як цінності й визнає одним із показників культури здоров'я особистості.

Культурологія вивчає людину як носія культурних цінностей, людину, яка засобами культури задовольняє свої базисні ментальні й соціальні потреби: у виживанні, самозбереженні, самоорганізації і самоактуалізації в суспільстві. Сучасні філософи виділяють у структурі загальної культури такі компоненти, як: ментальний (ціннісно-мотиваційний), когнітивний і діяльнісний. Аналогічно в дослідженнях валеологічної культури виділяються її структурні компоненти: валеологічна свідомість (спрямованість на здоровий спосіб життя і встановлення індивідуального здоров'я); валеологічна компетентність або грамотність: знання основ збереження та зміцнення здоров'я і вміння грамотно примінити ці знання на практиці, у житті; творча валеологічна діяльність в умовах освітнього упередження.

Отже, культура здоров'я педагога – компонент загальної та професійної культури вчителя, що відображає науково обґрунтований та підтверджений традиціями народу досвід здорового способу життя, який педагог, як його носій, передає молодому поколінню у своїй професійній діяльності;

Багатофункціональна специфіка сутності феномену «культура здоров'я», який постає як:

- міждисциплінарна категорія науки;
- компонент загальної культури людини;
- компонент професійної культури педагога;
- інтегральне якість особистості сучасного педагога;
- педагогічна умова збереження і зміцнення здоров'я учнів;
- один із показників якості результатів загальної вищої освіти;
- одне із завдань професійної підготовки педагога.

Дослідження показують, що педагоги не відрізняються ні високим рівнем здоров'я, ні високим рівнем валеологічної культури [2; 8; 10]. З низьким рівнем культури здоров'я педагог приходить у школу, де присутні умови навчання й роботи підвищеної складності і напруженості, які вимагають від педагога особливої витривалості, працездатності, культури здоров'я, високого рівня підготовленості до валеологічної освіти учнів.

Проблема розвитку культури здоров'я педагогів стала однією з важливих проблем сучасності. Актуальність цього питання в сучасній освіті зумовлена соціально-педагогічної значимістю, особливо в умовах сучасної модернізації освіти, пов'язаної з активізацією інноваційних процесів, що вимагають додаткових витрат здоров'я і творчих сил педагогів. Необхідна розробка певних організаційно-педагогічних умов позитивного вирішення даної проблеми одночасно з підвищенням кваліфікації вчителів у галузі культури здоров'я. Значну роль у цьому відіграє міждисциплінарна

інтеграція знань про здоров'я та здоровий спосіб життя, реалізація соціально-акмеологічної концепції системи валеологічного виховання, націленої на саморозвиток і самовдосконалення педагогів та учнів у сфері культури здоров'я на основі стійкої мотивації та престижності здоров'ятворчої поведінки.

Отже, педагог виступає прикладом здорового способу життя для тих, хто навчається і є носієм культури здоров'я, яку він покликаний транслювати молодому поколінню. Культура здоров'я як інтегральна характеристика особистості, поведінки й діяльності педагога є показником його загальнокультурного розвитку і одночасно – компонентом його професійної культури. У професійній діяльності культура здоров'я педагога виступає як одна з ознак його готовності до діяльності зі збереження і зміцнення здоров'я учнів. Розвиток культури здоров'я педагогів необхідно здійснювати на всіх етапах професійної підготовки у вищому педагогічному навчальному закладі шляхом впливу на когнітивно-інтелектуальну, ціннісно-мотиваційну і дієво-практичну сфери особистості, що становлять цілісність феномена здоров'я (духовно-моральне, психічне, фізичне, соціальне, емоційне, репродуктивне тощо).

У дослідженні нами було вивчено стан здоров'я педагогів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Виявлено низький ранг (13 місце за методикою значущості здоров'я як цінності і регулятора здорового способу життя педагогів; проведена самооцінка різних ознак здорового способу життя педагогів (шкідливих звичок, фізичної активності, звернень до лікаря й медичинських оглядів). Відзначено високу поширеність серед педагогів негативних поведінкових факторів – вживання алкоголю (84,3 % опитуваних), куріння (21,7 %), нерегулярного харчування (22,9 %), нерегулярної фізичної активності (ранкову гімнастику регулярно виконують лише 18,9 %); за медичною допомогою, у разі захворювання, звернулися всього 9 %. Інтерес до інформації про здоровий спосіб життя проявили 52 % викладачів. Ці дані були використані як стимул до мотивації здорового способу життя, зростання пізнавального інтересу в області культури здоров'я.

Для ефективного розвитку культури здоров'я педагогів необхідно створити відповідні організаційно-педагогічні умови, що забезпечують цілеспрямований вплив на когнітивно-компетентнісний, ціннісно-мотиваційний і дієво-практичний компоненти культури здоров'я як складової частини професійної культури педагога. До таких умов ми відносимо:

- діагностику й самодіагностику стану здоров'я і культури здоров'я педагогів;
- інформаційне забезпечення безперервної освіти педагогів у галузі культури здоров'я;

- особистісну самоорганізацію педагога в області здорового способу життя на основі усвідомлення здоров'я як головної цінності;
- взаємодію суб'єктів освітнього процесу на основі принципів здорового способу життя;
- сукупність медико-оздоровчих умов охорони здоров'я педагога.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок У дослідженні доведено, що стан і рівень здоров'я педагога залежить від сформованості культури здоров'я. Це важлива умова педагогічної діяльності. Культура здоров'я майбутніх педагогів повинна максимально розвиватись у системі вищої педагогічної освіти і стати невід'ємним компонентом їхньої професійної культури.

Культура здоров'я педагога є компонентом його загальнокультурного розвитку і професійної культури; формування культури здоров'я педагогів як суб'єктів освітнього процесу виступає важливим чинником професійної підготовки.

Проведена робота дає змогу дійти висновку про те, що проблема є актуальною в сучасній освіті й потребує подальшого дослідження. Оскільки професійному здоров'ю педагогів не приділяється відповідної уваги, необхідна розробка відповідних здоров'язберезувальних методик та практичне впровадження їх в освітній процес професійної підготовки педагогів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апанасенко Г. Л. Индивидуальное здоровье : теория и практика / Г. Л. Апанасенко, Л. А. Попова. – К. : Медкнига, 2011. – 108 с.
2. Белікова Н. О. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язберігаючої діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Н. О. Белікова. – К., 2012. – 47 с.
3. Гільова І. Впровадження інноваційних технологій та їх елементів на уроках фізичної культури / І. Гільова // Фізичне виховання в школі. – 2007. – № 3. – С. 22–24.
4. Завидівська Н. Н. Теоретико-методичні засади фундаменталізації фізкультурно-оздоровчої освіти студентів у процесі здоров'язберезувального навчання : автореф. дис. док. пед. н. : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / Н. Н. Завидівська. – К., 2013. – 45 с.
5. Іваненко Л. О. Методика дистанційного навчання культури здоров'я студентів педагогічних університетів : автореф. дис. к. пед. н. : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / Л. О. Іваненко. – Харків., 2013. – 47 с.
6. Іванова Л. І. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Любов Іванівна Іванова. – К., 2007. – 370 с.
7. Мурахов І. В. Оздоровительные эффекты физической культуры и спорта / И. В. Мурахов. – К. : Здоровья, 1989. – 272 с.
8. Павленко І. О. Формування валеологічного мислення майбутніх учителів природничих спеціальностей у процесі професійної підготовки : автореф. дис. к.

пед. н. : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. О. Павленко. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – 39 с.

9. Старосельська Ю. І. Виховання відповідального ставлення до власного здоров'я студентів в умовах освітнього простору університету : автореф. дис. к. пед. н. : спец. 13.00.07 / «Теорія та методика виховання». – Харків, 2013. – 51 с.

10. Татарникова Л. Г. Тенденции системного развития педагогической валеологии в образовательной реальности третьего тысячелетия / Л. Г. Татарникова // Ноосферное образование в Евразийском пространстве / под ред. : А. И. Субетто, В. Г. Егоркина. – СПб., 2011. – Т. 2. Кн. 1. – 412 с.

REFERENCES

1. Apanasenko, H. L., Popova L. A. (2011). *Individualnoe zdorovie: teoriia i praktika [Individual health: theory and practice]*. K.: Medknyha. (In Russian).

2. Bielikova, N. O. (2012). *Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii do zdoroviazberihaiuchoi diialnosti. [Theoretical and methodological foundations of training of the future specialists in physical rehabilitation to health saving activities]* (PhD thesis). Kiev (In Ukrainian).

3. Hiliova, I. (2007) *Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii ta yikh elementiv na urokakh fizychnoi kultury [Introduction of innovative technologies and their components in the lessons of physical culture]. Fizychni vykhovannia v shkoli, 3, 22–24.* (In Ukrainian).

4. Zavydivska, N. N. (2013). *Teoretyko-metodychni zasady fundamentalizatsii fizkulturno-ozdorovchoi osvity studentiv u protsesi zdoroviazberezhualnoho navchannia [Theoretical-methodological foundations of fundamentalization of sports and recreation education of students in the process of health saving training]* (DSc thesis). K. (In Ukrainian).

5. Ivanenko, L. O. (2013). *Metodyka dystantsiinoho navchannia kultury zdorovia studentiv pedahohichnykh universytetiv [Methods of distance learning of health culture of students of the pedagogical universities]* (PhD thesis). Kharkiv. (In Ukrainian)

6. Ivanova, L. I. (2007). *Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-ozdorovchoi roboty z uchniamy zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladiv [Training of future teachers of physical culture to sports and recreational work with students of secondary schools]* (PhD thesis). K. (In Ukrainian)

7. Muraviov, Y. V. (1989). *Ozdorovitelynye efekty fizicheskoi kultury i sporta [Health effects of physical education and sport]*. K.: Zdorovia. (In Russian).

8. Pavlenko, I. O. (2015). *Formuvannia valeolohichnoho myslennia maibutnikh uchyteliv pryrodnychkykh spetsialnostei u protsesi profesiinoy pidhotovky [Formation of valeological thinking of future teachers of natural-science specialties in training]* (PhD thesis). Pereiaslav-Khmelnitskyi. (In Ukrainian).

9. Staroselska, Yu. I. (2013). *Vykhovannia vidpovidalnoho stavlennia do vlasnoho zdorovia studentiv v umovakh osvitiinoho prostoru universytetu [Uprising of a responsible attitude toward own health of students in conditions of educational space of the University]*. (PhD thesis). Kharkiv. (In Ukrainian).

10. Tatarnikova, L. H. (2011). *Tendentsii sistemnoho razvitiia pedahohicheskoi valeolohii v obrazovatelnoi realnosti tretieho tysiacheletia [Trends in the systematic development of pedagogical valeology in the educational reality of the third Millennium]* In A. Y. Subetto, V. H. Ehorkina (Eds.), *Noosfernoe obrazovanye v Evraziiskom prostranstve, T. 2. Kn. 1.* SPb. (In Ukrainian).

РЕЗЮМЕ

Прийменко Лариса. Теоретические аспекты развития культуры здоровья педагогов.

Целью нашего исследования является раскрытие теоретических аспектов развития культуры здоровья педагога как компонента профессиональной деятельности.

В работе раскрыта сущность и многофункциональная специфика феномена «культура здоровья педагогов». Определены организационно-педагогические условия, обеспечивающие целенаправленное воздействие на ценностно-мотивационный, когнитивно-компетентностный и действенно-практический компоненты культуры здоровья как составной части профессиональной культуры педагога. Доказано, что в профессиональной деятельности культура здоровья педагога выступает как один из признаков его готовности к деятельности по сохранению и укреплению здоровья учащихся. Формирование культуры здоровья педагогов необходимо осуществлять на всех этапах профессиональной подготовки в высшем педагогическом учебном заведении путем воздействия на когнитивно-интеллектуальную, ценностно-мотивационную и действенно-практическую сферы личности, которое есть составляющим целостностным феноменом здоровья (духовно-нравственное, психическое, физическое, социальное, эмоциональное, репродуктивное и др.).

Ключевые слова: *здоровый образ жизни, культура здоровья, образовательный процесс, педагогические условия, профессиональная деятельность, профессиональная подготовка.*

SUMMARY

Pryimenko Larysa. Theoretical aspects of the teachers' health culture development.

The learning of scientific literature of the research problem showed the need of education sector in the field of highly qualified specialists who are capable of social adaptation and creative fulfillment based on saving high efficiency.

Today the teacher is an example of a healthy lifestyle for those who study and is the bearer of a culture of health, which he intended to transmit to the younger generation. The culture of health as an integral characteristic of the personality and behavior and activity of the teacher is an indication of his general cultural development and at the same time – a component of his professional culture.

Based on the above mentioned, the purpose of our study is creation of a culture of health as a component of teacher profession.

The nature and multi-functional specificity of the phenomenon of “culture of health educators” are investigated in this paper as a component of professional culture that reflects the scientifically based and the experience of a healthy lifestyle is proved with the traditions of the nation that the teacher as his bearer passes to the younger generation in their professional activities.

The organizational and pedagogical conditions are defined to ensure meaningful impact on the value-motivational, cognitive competence and effectively practical components of the culture of health as part of the professional culture of the teacher, that is self-test diagnostics of the health and the culture of health of the teachers; information support of continuing education of teachers in the field of health culture; personal self-organization of the teacher in a healthy lifestyle based on awareness of health as a value; interaction of the educational process on the basis of a healthy lifestyle; complex of medical and health conditions of health care of the teacher.

It is proved that the culture of teacher's health in the professional activity is a sign of his readiness to activities to preserve and improve the health of students. Creation of the teacher's culture of health should be carried out on all stages of training in higher pedagogical institution by influencing the cognitive-intellectual, motivational and value-effective and practical areas that make up the integrity of the phenomenon of health (spiritual, moral, mental, physical, social, emotional, and reproductive etc.).

This work allows concluding that the problem is urgent in modern education and requires further research. As a professional teacher's health is not given appropriate attention it is necessary to develop appropriate health-preservation methods and their practical implementation in the educational process of training teachers.

Key words: *culture of health, healthy lifestyle, educational process, pedagogical conditions, professional activities, professional training.*

УДК 378.091.313-057.875:004

Людмила Процай

ORCID ID 0000-0001-5262-4630

Наталія Гібалова

ORCID ID 0000-0001-7373-9859

Полтавський національний педагогічний
університет імені В.Г. Короленка

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЕКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті розглянуто проблему інтеграції хмарних технологій у проектну діяльність студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Описано досвід поєднання хмарних і проектних технологій навчання при викладанні «Математичної статистики» та «Сучасних інформаційних технологій» майбутнім психологам. Схарактеризовано етапи реалізації групового дослідницького проекту, з'ясовано його ефективність у контексті формування практичних умінь збирати й обробляти дані експериментального дослідження засобами Google Apps. З'ясовано можливості інформаційно-телекомунікаційного проекту в процесі вивчення інформатичних дисциплін як дієвого засобу формування предметної та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх фахівців.

Ключові слова: *хмарні технології, навчальний проект, дослідницький проект, інформаційно-телекомунікаційний проект, математична статистика, сучасні інформаційні технології, Google Apps, майбутні психологи.*

Постановка проблеми. Ідея впровадження хмарних технологій в організацію навчально-виховної діяльності студентів посідає провідне місце серед освітніх інновацій в українській педагогічній теорії та практиці, а також задекларована на державному рівні у Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2013–2020 рр., що передбачає формування сучасної інформаційної інфраструктури на основі хмарних технологій [5]. З 2014 року в Україні стартував проект «Хмарні сервіси в освіті» (2014–2017 н.р.), у межах якого проводиться поетапна